

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงและท่ามกลางการแข่งขันที่รุนแรง ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาประเทศทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อประโยชน์สุขของคนไทยทุกกลุ่มอย่างสมดุล โดยมีความหลากหลายของประชากรมีความต้องการ ความคาดหวังที่แตกต่างกัน ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาทางการศึกษา การก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาการเมือง โดยเฉพาะการเมืองภาคประชาชนล้วนเป็นตัวแปรสำคัญที่ขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมประชาธิปไตยยุคใหม่ ที่ประชาชนตื่นตัวในเรื่องสิทธิมนุษยชน และเรียกร้องความเป็นธรรมในสังคม ให้ความสนใจเกี่ยวกับการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมของภาครัฐมากขึ้น และต้องการให้ภาครัฐมีการบริหารจัดการที่โปร่งใส เป็นธรรม และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ดังนั้น การบริหารปกครองของภาครัฐภายใต้ระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องปรับกฎเกณฑ์กติกา พัฒนาระบบการบริหารราชการ และปรับระบบการปฏิสัมพันธ์ของภาครัฐกับภาคประชาสังคมเสียใหม่ การจัดการศึกษาก็เช่นกัน จำเป็นที่ต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมดังกล่าวเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550, หน้า 23-24) ได้บัญญัติเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม มาตรา 80 ข้อ (3) และ (4) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบาย ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาแห่งชาติจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทยมีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกัน และสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2551, หน้า 3) หมวด 6 บัญญัติให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษาและถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุงใหม่ (พ.ศ.2552-2559) ยังได้ปรับปรุงนโยบายเป้าหมาย และกรอบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักพอประมาณ อย่างมีเหตุผล มีความรอบคอบรู้เท่าทันโลก เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เกิดการบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมี “ดุลยภาพ” ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อมมุ่งสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น โดยคำนึงถึง การพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการนำแผนสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนข้อเสนอสู่การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ที่เน้นเป้าหมาย 3 ด้าน คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา และ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษา ตลอดจนคำนึงถึงความสอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2552-2559, 2553)

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีนโยบายในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาโดยการปฏิรูปการศึกษา กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไว้คือ การปฏิรูปโรงเรียนหรือสถานศึกษา ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีบทบาทในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ผลจากการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วต้องมีคุณลักษณะดังนี้ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 6-7)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 1-2) ได้จัดการความรู้กับการบริหารราชการแนวใหม่เพื่อให้มีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) ให้คนหลากหลายทักษะ หลากหลายวิธีคิด ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์การจัดการความรู้ที่มีพลังต้องทำโดยคนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน มีความเชื่อหรือวิธีคิดแตกต่างกัน 2) ร่วมกันพัฒนาวิธีทำงานในรูปแบบ ใหม่ๆ เพื่อบรรลุประสิทธิผลที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ การตอบสนองความต้องการของลูกค้า ความต้องการของสังคม หรือความต้องการที่กำหนดโดยผู้บริหารองค์กร นวัตกรรม(innovation)ซึ่งอาจเป็นนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ หรือวิธีการใหม่ๆ ประสิทธิภาพในการทำงาน 3) ทดลองและเรียนรู้ เนื่องจากกิจกรรมการจัดการความรู้เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งหมายความว่าต้องคิดแบบ “หลุดโลก” จึงต้องมีวิธีดึงกลับมาสู่ความเป็นจริงในโลก หรือในสังคมโดยการทดลองทำเพียงน้อยๆ ถ้าได้ผลดีจึงขยายการทดลองเป็นทำมากขึ้น จนในที่สุดขยายเป็นวิธีทำงานแบบใหม่ และ 4) นำเข้าความรู้จากภายนอกอย่างเหมาะสม ให้พร้อมใช้ในบริบท โดยการเติมความรู้เชิงบริบทลงไป

จากแนวคิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นระบบการศึกษาของไทยต้องการผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงศึกษาธิการจึงได้วางแนวทางการบริหารการศึกษาในยุค 2550 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ได้กล่าวไว้ว่าการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาโดยแก้ปัญหาอุปสรรคที่ค้างอยู่ เพื่อให้เดินหน้าต่อไปได้ ควรเสริมเติมเต็มในเรื่องจำเป็น เช่น ผลักดันร่าง พ.ร.บ.การศึกษาตลอดชีวิต พ.ร.บ.อาชีวะ พ.ร.บ.โรงเรียนเอกชน ให้การปฏิรูปได้ทั้งระบบ และการทำงานใหม่ให้ไต่งานที่ขานรับนโยบายรัฐบาล เช่น ชูประเด็นคุณธรรมนำความรู้ น้อมนำสู่เศรษฐกิจพอเพียง ฉะนั้นคุณลักษณะของผู้บริหารการเปลี่ยนแปลงต้องเข้าใจกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง ต้องเป็นนักจัดการชั้นเยี่ยมที่นำการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ต้องทำงานสนองนโยบายระดับสูงให้เกิดผลงานในเชิงประจักษ์ และต้องเรียนรู้เทคนิคใหม่ๆ จากการแสวงหาดนแบบเก่งๆ ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงผู้นำการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลง (จรรยาพร ธรณินทร์, 2550, หน้า 21-56)

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองม่วงวิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าหลวงวิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกเจริญวิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกสำโรงวิทยา อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนพระนารายณ์ และอดีตผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบาดาลวิทยาและประธานเครือข่ายมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดลพบุรี ได้ให้ความคิดเห็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยหลักการของการบริหารเพื่อส่งผลลัพธ์ถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น ผู้บริหารจะเป็นผู้เลือกตัดสินใจในการใช้กระบวนการต่างๆ ที่จะเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนผลัดต้นความสำเร็จขององค์กรตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดขึ้นด้วยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และรวมถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเลือกตัดสินใจดำเนินการ ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นสำคัญอย่างมากสำหรับผู้บริหารที่จะต้องวิเคราะห์ สังเคราะห์ สภาพแวดล้อมด้าน

ต่างๆ เพื่อนำสิ่งเหล่านั้นมาเป็นองค์ประกอบ และทรัพยากรการบริหารขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นด้านบุคคล ด้านวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านนโยบาย ด้านการเมือง ด้านสังคมชุมชน ด้านพฤติกรรมศาสตร์ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ตลอดจนถึงเครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ปัจจุบันนับเป็นความจำเป็นพื้นฐานในยุคปัจจุบันที่เราเรียกว่า โลกยุคดิจิทัล (digital) จึงเป็นหลักการสำคัญที่ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญ และใช้สิ่งเหล่านี้ขับเคลื่อนการบริหารความเปลี่ยนแปลงตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 มีวิสัยทัศน์ เป็นองค์กรการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษามัธยมศึกษา สู่ประชาคมอาเซียนและมาตรฐานสากลบนพื้นฐานความเป็นไทยรวมทั้งลดช่องว่างทางการศึกษา ปี 2558 มีกลยุทธ์ 5 ข้อดังนี้ 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตร และส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ สู่มาตรฐานระดับสากล 2) ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ส่งเสริมขยายโอกาสทางการศึกษาได้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 4) พัฒนาครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ ตามสมรรถนะจรรยาบรรณ และมาตรฐานวิชาชีพ สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ และ 5) พัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพ ระบบบริหารจัดการมัธยมศึกษา เน้นการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน จุดเน้นที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีภาวะผู้นำและบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร ผู้บริหารมีผลงานดีเด่นไม่น้อยกว่า 1 รายการ/ปี ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารและการเรียนรู้ และผู้บริหาร นิเทศติดตามการปฏิบัติงานสอนของครูอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ระหว่างปี พ.ศ. 2554 – 2557 โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลพบุรี มีจำนวน 25 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 4 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 12 โรงเรียน ขนาดใหญ่ จำนวน 5 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 4 โรงเรียน ผลการประเมินคุณภาพดีมาก 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 4 ผลการประเมินคุณภาพดี 21 โรงเรียน ร้อยละ 84 และผลการประเมินคุณภาพพอใช้ 3 โรงเรียน ร้อยละ 12 สรุปผลการรับรอง จำนวน 17 โรงเรียน และสรุปผลไม่รับรอง จำนวน 8 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5, 2557, หน้า 8-81) สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารควรมีการเปลี่ยนแปลงบริบททั้งภายในและภายนอกให้ได้มาตรฐานดีมากเพิ่มขึ้น ควรพัฒนาสถานศึกษาให้มีศักยภาพเทียบเท่าสากลตามเป้าหมายที่วางไว้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ดังตัวแปรตาม 4 ด้าน ต่อไปนี้ 1) ด้านโครงสร้าง 2) ด้านเทคโนโลยี 3) ด้านคน และ

4) ด้านวัฒนธรรม ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารสามารถนำไปเป็นข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารงาน ตอบสนองความต้องการนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และของรัฐในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จำเป็นประโยชน์สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม ดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5
2. ผลการศึกษาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ในการกำหนดนโยบาย แผน มาตรฐานการศึกษา เพื่อกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา และนำผลการศึกษาไปพัฒนา เปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารงาน ภายในโรงเรียนให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น
3. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชนได้รับทราบการบริหารงานโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ให้มีความเชื่อมั่นในการเปลี่ยนแปลงการพัฒนางานบริหารให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,276 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 67 คน และครู 1,209 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5, 2558, ย่อหน้า 1-2)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณสูตรยามาเน่

(Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ยอมให้คลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 305 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่

2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน
- 2) ครู

2.1.3 วุฒิการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี/เทียบเท่า
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.4 ประสบการณ์การทำงาน

- 1) น้อยกว่า 10 ปี
- 2) 10 - 20 ปี
- 3) 21 - 30 ปี
- 4) มากกว่า 30 ปี

2.1.5 ขนาดโรงเรียน

- 1) ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนระหว่าง 1-499 คน
- 2) ขนาดกลาง จำนวนนักเรียนระหว่าง 500-1,499 คน
- 3) ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนระหว่าง 1,500-2,499 คน
- 4) ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คน

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ การบริหารการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

2.2.1 โครงสร้าง

2.2.2 เทคโนโลยี

2.2.3 คน

2.2.4 วัฒนธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารการเปลี่ยนแปลง หมายถึง สภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารในการจัดจัดการวางแผนและดำเนินการด้านต่าง ๆ ภายในองค์กรฯ ให้สามารถเรียนรู้ ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์ทั้งภายนอกและภายในองค์กรฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้การบริหารการเปลี่ยนแปลง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. โครงสร้าง หมายถึง การจัดระเบียบกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้สอดคล้องและเป็นระบบเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน

2. เทคโนโลยี หมายถึง การปฏิบัติเกี่ยวกับการปรับปรุงวิธีการทำงานด้วยการใช้สื่อเทคโนโลยี ปรับปรุงอุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติงาน การออกแบบวิธีการทำงานแบบใหม่ การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในโรงเรียน การสร้างและผลิตอุปกรณ์ความพร้อมของสถานที่ การปฏิบัติงาน

3. คน หมายถึง การควบคุมเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงาน โดยการปรับปรุง และการเปลี่ยนพฤติกรรม ทักษะ ทักษะ ความคาดหวัง และความรู้ ความสามารถ ให้สามารถปรับตัวเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลง

4. วัฒนธรรม หมายถึง การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการด้าน ความเชื่อ ความคิด ค่านิยมประเพณี บรรทัดฐาน และลักษณะการปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยการจัดการบริหารให้เกิดการมีส่วนร่วม เน้นความสัมพันธ์ระหว่างครูและบุคลากรในโรงเรียน การกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานที่มุ่งคุณค่าสู่ผู้รับบริการ

ความคิดเห็น หมายถึง กระบวนการรับรู้ความรู้สึกทางจิตใจ หรือทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกเป็นรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานรองรับการกระทำและปฏิกิริยาของมนุษย์ ทำให้สามารถเข้าใจหรือแปลความหมายสิ่งต่างๆ ไปตามความหมายเฉพาะคน เชื่อมโยงไปถึงความต้องการ ความปรารถนา ข้อผูกมัด วัตถุประสงค์ แผน และเป้าหมายได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลกำกับและติดตามการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท และอ่างทอง

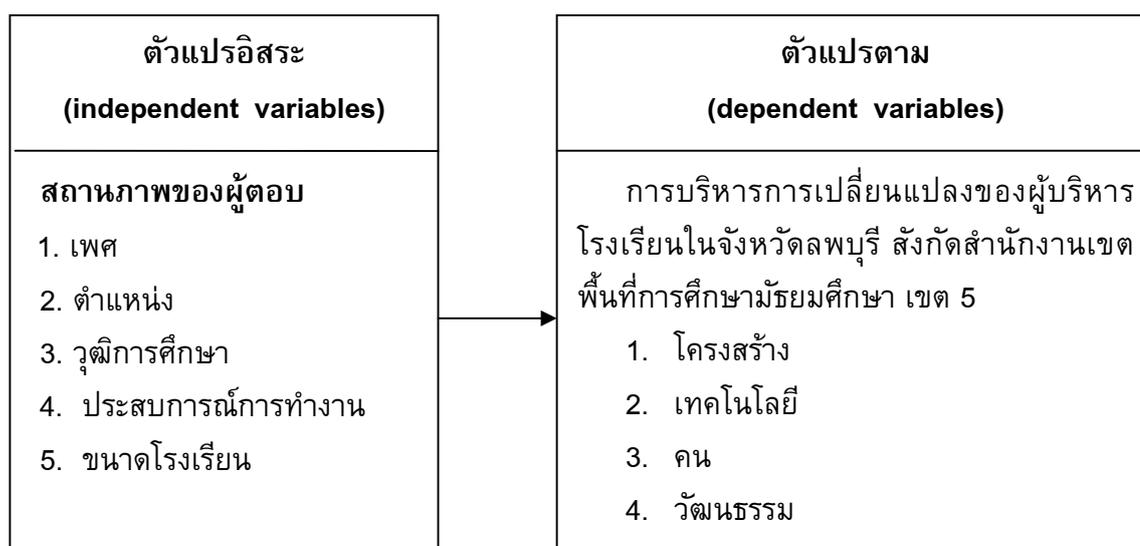
โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียน ในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดของบาร์โธโล (Bartol, 1998, pp.371-374) อ้างถึงใน วิลาวลัย อันมาก (2556, หน้า 6) ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน